

D'UNA CONCEPCIÓ UNITÀRIA A UNA DE FEDERAL

Estatut i finançament

El model de finançament del nou Estatut representa un canvi substancial respecte a l'actual. Totes les mesures que s'hi preveuen permeten assegurar que Catalunya experimentarà un augment important dels seus recursos, i això permet també assegurar que hi haurà una reducció del seu dèficit fiscal.

EL NOU ESTATUT ESTABLEIX LES BASES i els mecanismes que justifiquen aquestes afirmacions. En primer lloc, garanteix que els ingressos de la Generalitat procedeixin totalment del rendiment dels impostos pagats pels ciutadans de Catalunya. S'augmenten els percentatges actuals de participació de la Generalitat en els grans impostos estatals. En segon lloc, augmenta la capacitat normativa de la Generalitat sobre l'IRPF i s'atribueixen competències normatives sobre l'IVA i els impostos especials. En tercer lloc, es crea l'Agència Tributària de Catalunya per gestionar tots els tributs propis de la Generalitat i els estatals cedits totalment. Aquesta agència es consorciarà amb la de l'Estat per gestionar els impostos en què la Generalitat participa parcialment (per exemple, l'IRPF).

AIXÍ MATEIX, PER A LES RELACIONS amb els contribuents hi haurà una finestra única, és a dir, es podrà fer qualsevol gestió tributària en qualsevol de les dues agències. En quart lloc, s'estableix un criteri explícit de solidaritat similar al dels països federals. Es garanteix que els serveis prestats pels diferents governs autonòmics puguin assolir un nivell similar si fan un esforç fiscal similar. Aquest principi s'aplicarà als serveis que constitueixen el pes principal de la despesa autonòmica i que són els pilars de l'Estat de benestar: educació, sanitat i serveis socials.

ÉS PRECISAMENT LA MANERA COM ES DEFINEIXEN els mecanismes de solidaritat el que permet afirmar que Catalunya tindrà un augment considerable de recursos i que es corregirà l'actual situació, en què la Generalitat acaba disposant, un cop han funcionat els mecanismes de solidaritat, d'uns ingressos per càpita per sota de la mitjana del conjunt de comunitats autònomes.

AIXÒ JA NO SERÀ AIXÍ PERQUÈ L'ESTATUT preveu, primer, que el càlcul de les necessitats de despesa es farà tenint en compte un conjunt de variables favorables per a Catalunya (per exemple, costos diferencials, immigració, exclusió social, etc.). Segon, s'estableix que el nivell d'ingressos de la Generalitat ha d'estar d'acord amb la seva capacitat fiscal. Això vol dir que si els ciutadans de Catalunya paguen impostos per damunt de la mitjana, els ingressos de la Generalitat també hi han d'estar. Tercer, es garanteix que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament (solidaritat) no alteri la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per càpita entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament

AIXÍ, SI CATALUNYA ÉS AL QUART LLOC en el rànquing segons la renda familiar per habitant, ha de continuar-hi sent en el rànquing segons els ingressos per càpita que proporciona el finançament autonòmic després d'actuar els mecanismes d'anivellament.

AQUESTS EIXOS SÓN ELS QUE DEFINEIXEN el funcionament del futur model, el desenvolupament del qual no quedarà, com passa ara, supeditat a la LOFCA. Estatut i LOFCA queden situats en un mateix pla, donat que a partir d'ara els seus preceptes hauran de ser interpretats harmònicament.

HI HA TRES ASPECTES MÉS QUE REFORCEN les afirmacions fetes a l'inici: primer, es reforça la bilateralitat donant a la Comissió Mixta Estat-Generalitat més atribucions i molta més rellevància; segon, es preveuen mecanismes per corregir la injustificada diferència existent entre els resultats del model foral i els de la Generalitat; tercer, es garanteix que per un període de set anys les inversions estatals a Catalunya s'equiparin al pes relatiu del PIB català en relació amb l'espanyol, corregint així l'actual dèficit en infraestructures. Els càlculs fets mostren que això pot suposar que s'inverteixin a Catalunya un total de 7.300 milions d'euros addicionals.

LA MILLORA QUE SUPOSA EL NOU TEXT ESTATUTARI és clara. Representa el pas d'una concepció unitària a una de federal, que farà compatible l'autonomia financera de la Generalitat amb el compliment d'un principi explícit de solidaritat.

Núria Bosch

Maite Vilalta

Professores d'hisenda pública de la UB.

Membres de l'IEB

ARTICLE PUBLICAT AL DIARI AVUI EL CATORZE DE JUNY DE 2006